

اهمیت بیماری‌های تنفسی

مزمّن ریوی به ویژه بیماری‌های آسم و بیماری ریوی انسدادی مزمّن (COPD) می‌شوند و در کانادا بیماری‌های تنفسی مسؤول بیش از ۱۰ درصد موارد بستری شدن در بیمارستان بوده و با احتساب سرطان ریه موجب بیش از ۱۶ درصد مرگ و میرها می‌باشند.

بیماری‌های تنفسی می‌توانند از نوع بیماری‌های تنفسی عفونی، بیماری‌های تنفسی التهابی، تومورهای تنفسی و بیماری‌های پلورال (محوطه جنبی) و بیماری‌های عروق ریوی باشند. بیماری‌های تنفسی عفونی که مقالات این شماره از مجله رازی در این ارتباط هستند، ممکن است در قسمت‌های مختلف دستگاه تنفس ایجاد شوند. سرماخوردگی عادی‌ترین عفونت قسمت فوقانی دستگاه تنفس (Upper respiratory tract infection) است ولی بیماری‌های عفونی دیگر مثل سینوزیت

در اهمیت دستگاه تنفسی این بس که زندگی با نفس اول آغاز شده و با نفس آخر به پایان می‌رسد و فرموده سعدی بزرگ: منت خدای را عزوجل که طاعتش مورد قربت است و شکر اندرش مزید نعمت، هر نفسی که فرو می‌رود ممد حیات است و چون برمی‌آید مفرح ذات، ... مصداق این واقعیت می‌باشد.

بیماری‌های سیستم تنفسی می‌توانند از نوع خفیف و خود محدودکننده مثل سرماخوردگی تا بیماری‌های شدید و تهدیدکننده زندگی مثل پنومونی باکتریایی (ذات الریه) یا آمبولیسم ریوی متفاوت باشند. این بیماری‌ها از علل عادی و مهم اختلال در سلامتی و مرگ و میر هستند به طوری که در آمریکا سالانه بیش از یک میلیارد مورد سرماخوردگی رخ می‌دهد، در بریتانیا از هر هفت نفر، یک نفر مبتلا به بعضی از انواع بیماری‌های

تنفسی، یکی از مشکلات اصلی سلامتی هستند که امروزه ۲۹ درصد مرگ و میر ناشی از سرطان‌ها را تشکیل می‌دهند که در اکثر موارد سرطان ریه در ارتباط با سیگار می‌باشد. انواع مختلف سرطان دستگاه تنفسی شامل SCLC (small cell lung cancer) Non-SCLC مثل آدنوکارسینوما و کارسینومای سلول‌های بزرگ غیر متمایز شده، سرطان‌های دیگر مثل کارسینوئیدها، کاپوسی سارکوما، ملانوما و مزوتلیوما (معمولاً ناشی از تماس با گرد و پنبه نسوز (asbestos) می‌باشند. علاوه بر این موارد با توجه به این که بیشتر سرطان‌ها مثل سرطان پروستات و کارسینومای سلول‌های کلیوی از طریق جریان خون منتشر شده و نهایتاً از طریق پمپاژ خون توسط قلب از ریه می‌گذرند، بروز متاستازهای سرطانی (cancer metastases) در ریه عادی است. درمان سرطان سیستم تنفسی شامل جراحی شیمی درمانی و رادیوتراپی است. تومورهای خوش‌خیم دستگاه تنفسی مثل هامارتوم ریوی (pulmonary hamartoma) و ناهنجاری‌های مادرزادی مثل CCAM (congenital cystic adenomatoid malformation) نسبتاً نادر می‌باشند.

جمع شدن مایع در محوطه پلورال به نام pleural effusion نامیده می‌شود که منشا این مایع ممکن است از جریان خون در نارسایی احتقانی قلب (CHF) و سیروز بوده و یا می‌تواند مربوط به التهاب خود پلورا در اثر عفونت آمبولی ریوی و غیره باشد. ایجاد سوراخ در پلورا باعث ورود هوا به محوطه پلورا می‌شود که به نام پنوموتوراکس (Pneumothorax)

التهاب لوزه‌ها (Tonsillitis)، التهاب گوش میانی (Otitis media)، التهاب حلق (Pharyngitis) و التهاب حنجره (Laryngitis) نیز از عفونت‌های قسمت فوقانی دستگاه تنفس به حساب می‌آیند. عادی‌ترین عفونت‌های قسمت تحتانی دستگاه تنفس (Lower respiratory tract infection) ذات الریه (پنومونی) است که معمولاً توسط باکتری‌ها (به ویژه استرپتوکوک پنومونیا) ایجاد می‌شود. پاتوژن‌های دیگر مثل ویروس‌ها، قارچ‌ها میکوباکتری‌ها و میکروارگانسیم‌های دیگر نیز می‌توانند علت پنومونی باشند. پنومونی ممکن است ایجاد آبسه‌های ریوی کرده و یا می‌تواند به محوطه جنبی منتشر شود.

بیماری‌های التهابی ریه مثل آسم، COPD آمفیژم، سندروم زجر تنفسی حاد (ARDS) با بالا رفتن تعداد نوتروفیل‌ها مشخص می‌شوند. بیماری‌های انسدادی ریه، بیماری‌هایی هستند که در آن‌ها لوله‌های برونشیا تنگ شده و ایجاد مشکل در حرکت هوا می‌شود. COPD نمونه بیماری‌های انسدادی ریه است که در آن راه‌های هوایی آسیب دیده و موجب تنگی و انسداد می‌شود. آسم یک بیماری التهابی ریه و مثال دیگری از بیماری‌های انسدادی ریه (برگشت‌پذیر) است. بیماری‌های ریوی بینایی گروهی از بیماری‌های ریوی هستند که با کاهش lung compliance یعنی محدود شدن عملکرد ریه همراه بوده و باعث می‌شوند که ریه‌ها به طور کامل انبساط نیافته و ایجاد سفتی ریه شود (نمونه آن RDS اطفال).

تومورهای تنفسی از نوع بدخیم یا خوش‌خیم می‌باشند، تومورهای بدخیم یا سرطان سیستم

نامیده می‌شود که می‌تواند باعث کولاپس ریه شود. اگر هوا نتواند از محوطه پلورال خارج شود tension pneumothorax ایجاد شده و پنوموتوراکس بزرگتر شده و فشار روی قلب و عروق خونی وارد کرده و منجر به وضعیت تهدیدکننده زندگی می‌شود.

بیماری‌های عروق ریوی که جریان خون ریوی را تحت تاثیر قرار می‌دهند شامل آمبولیسم ریوی هیپرتانسیون شریان ریوی، ادم ریوی و خونریزی ریوی هستند. در آمبولیسم ریوی، لخته خون از طریق قلب وارد ریه شده و در صورت بزرگ بودن ایجاد مرگ ناگهانی می‌کند. غیر از لخته، ممکن است آمبولیسم هوا، چربی و مایع آمنیوتیک نیز پیش بیاید. در هیپرتانسیون شریان ریوی، فشار در شریان‌های ریوی بالا می‌رود که علت آن در اکثر موارد ناشناخته است ولی می‌تواند مربوط به

بیماری‌های دیگر مثل COPD باشد که منجر به افزایش فشار روی قلب راست می‌گردد. ادم ریوی در اثر نشت مایع از مویرگ‌های ریه به کیسه‌های هوایی ایجاد می‌شود و معمولاً نتیجه نارسایی احتقانی قلب است. خونریزی ریوی، التهاب و آسیب به مویرگ‌ها در ریه موجب نشت خون به کیسه‌های هوایی می‌شود که علت آن می‌تواند بیماری‌های خودایمنی مثل سندروم گودپاسچر (گلوومرولونفریت همراه با خونریزی ریوی) باشد.

ما در شرکت داروسازی جابراین‌حیان با شعار Every Breath You Take, We Care about تولید همه انواع اینهالرهای تنفسی و نازال اسپری‌ها در عالی‌ترین شرایط GMP قصد داریم که سرآمد درمان بیماری‌های تنفسی در منطقه باشیم.

دکتر علی منتصری

